

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1563 usque ad annum 1566

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1772

VD18 90118626

§. I. De Concilii Tridentini fatis in suo exordio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67192)

ptatione tulerat, pro virium mearum tenuitate pauca edisseram: sit igitur

§. I.

De Concilii Tridentini fatis in suo exordio.

Itaque ad inchoandum decernendumque hoc Concilium partim Lutheri pertinacia, partim eundem ad veritatis semitam reducendi, ac tumultus sedandi spes causam ansamque præbebant: hac ex ratione ipsemet summus Pontifex Concilium generale tanquam unicum, ultimum, atque opportunum vel ad frangendam vel domandam pertinaciam medium obtulit, prout ipsemet profitetur in literis ad Franciscum I. Franciæ Regem die secunda Januarii anno 1533. datis, *Cum, inquit, Serenissimum Cæsarem quamquam pro sua inclyta pietate omnia conatum, tamen in Conventu Augustano nihil remedii ad hæresim Lutheranam in Germania tollendam, præ illorum obstinatione, afferre potuisse audiremus: solumque Concilii Generalis remedium a nostris Prædecessoribus in casu simili usitatum, & ab ipsis Lutheranis postulatum superesse videremus: habita super hoc cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, ad ipsius Concilii generalis indictionem in Italia, & loco ad hoc commodiore celebrandi devenire inten-*

intendentes, id tuæ Majestati, sicut Cæsari & ceteris Principibus significandum, communicandumque duximus.

Jam antea Pontifex Clemens VII. cum Carolo V. Imperatore de celebrando ejusmodi Concilio Bononiæ anno 1532. agebat: perperam igitur Reverendissimus D. N. sub ementito Justini Febronii nomine cap. 6. §. 15. de Conc. Gen. queritur nimis tarda ad sistendum impetum media fuisse adhibita: quia dilata per viginti & octo annos adunatio Concilii Tridentini (in cuius prompta convocatione unicum esse potuisset mali remedium) dedit reformatoribus tempus & spatium perversas suas doctrinas disseminandi atque implantandi. Nonne Lutherus anno 1520. datis ad Leonem X. Papam literis adhuc submissionem spondebat, litemque componendi medium summo Pontifici obtulit his verbis: *In potestate Sanctitatis vestræ jam est, ut litem componat uno verbo, scilicet, si ejus cognitionem in se recipiat, & utrique parti silentium imponat.* Ergo tum Concilium indicere haud opportunum erat, ne Lutherus ejusque sectatores querendi ansam arriperent, causa nondum dijudicata, iisque plene non auditis adversus eos Concilium fuisse indictum, eosque ibidem damnatos: postquam vero Lutherus insuperhabita ficta hac submissionis specie novos errores in suis libris de Confessione, de libertate Christiana & de

de votis sparferat, coactus erat Pontifex juxta usitatum Ecclesiæ morem ac judicii normam hosce errores damnare: anno autem 1524, jam agebatur de convocando Concilio, quod Clemens VII. nequaquam declinabat ex metu reformationis, uti J. Febronius ex Continuatore nostro descripsit, sed ideo, ne aperto semel Concilio inquietæ quædam ingenia importunam quæstionem de prærogativa inter Concilium ac Pontificem suscitarent, proinde schisma compescerent, novum inducerent (*) aliunde Pontificis studium in convocanda Synodo *per apparatus* Turcarum primo perturbatum, & deinde per eorum in Hungriam & Germaniam irruptionem profus interruptum fuit, suspensisque propterea omnium Principum Christianorum animis, toto hoc interjecto tempore de ea re filere cogebatur Papa: demum Paulus III. jam anno 1535. Legatos in Germaniam ad Principes Catholicos & Protestantés necnon in Franciam pro celebranda Synodo ablegabat: qua ergo ratione hoc remedium nimis tarde adhibitum, ac Synodi negotium per viginti & octo annos dilatum, asseri potest?

Nunc ad hujus Synodi auspicia redeamus, quæ sane prospera credebantur, eo quod

(*) Hist. Eccl. Lib. CXXIX. §. 32.

eoquod illam Pontifex justissimo ex fine desiderasset, ut melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem christianæ Religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamque pertinent, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum, & infidelium, quibus illi universam christianitatem obruere moluntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro Oecumenico Concilio, & conspirante omnium charitate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimum, & quam optime possint.

(*) Insuper prosperum successum pollebantur ipsius Imperatoris, Regis Christianissimi aliorumque Catholicorum Principum hanc Synodum inchoari exoptantium vota: imo ipsimet Protestantes Concilii generalis opem implorare audiebantur: quis ergo tum dubitasset, quin hi nil nisi de veritate edoceri, agnitoque errore ad Ecclesiæ sinum reverti postulent? at tamen longe alia erat horum sententia; cum enim Concilii generalis convocandi difficultatem satis probe cognoscerent, illudque

(*) Indictionis diploma undecimo Kal. Nov. anno 1542.

ludque vel unquam haberi posse minime crederent, studiose Pontificem primo de dilato hoc remedio accusantes importunius adversus ipsum Papam Concilium Generale petebant, spe freti, quod interea specioso hoc prætextu tuti, quæcunque scelera & flagitia summis Pontificibus, Ecclesiasticis omnibusque ab eorum secta alienis affingendi libido dictabat, impune spargere, eosque tanquam unicos corrupti Ecclesiæ status, atque adulteratæ Religionis Auctores apud omnes Christiani Orbis Nationes traducere valerent, interim tamen ipsi nequaquam veluti juratissimi Ecclesiæ hostes, sed Christianæ libertatis, pietatis, fideique zelo ac Reformationis studio accensi crederentur-

Quamprimum autem re ipsa a Paulo III. Pontifice Concilium generale indictum compererant, mox simulatum suum Concilii Oecumenici desiderium fuisse elusum dolentes ad fallendum parati atque ad mentium proclives in aliis technis tuendæ suæ pertinaciæ opem quærebant, quin tamen fallax eorum animus Catholicos probosque viros lateret; cunctis enim satis perspectum erat, quod haud sincero animo legitimum ac pro veteri more celebrandum Concilium exoptent; cum enim eorum Protoparens Lutherus ipsorum Genera-

(*) Hist. Fleurii cont. l. CXXVII, §. 11. & 12

neralium Conciliorum & præcipue Constantiensis auctoritatem jam anno 1521. impugnasset, ejusque affectu in variis colloquiis potius inter se ipsos quam cum Catholicis in rebus fidei decertarent, ac dissentirent, haud temere conjiciebatur, illos contra ipsum Concilium, quod tantopere expetere, declamatorios, & nequaquam concordiam aut Ecclesiae unionem, sed sectæ suæ impunitatem libertatemque postulatos. Eapropter omnes conditiones utut æquissimas, sub quibus hoc Concilium celebraretur, sibi tam a Pontifice quam a Cæsare propositas variis artibus, dolisque eludebant, & quamvis omnes Principes, quamprimum Protestantes fuerint auditi, parendum esse Concilio decrevisset, atque Imperatore suæ curæ ac fidei hoc negotium comiti petente, omnes, solo excepto Saxoniae Duce, etiam Urbes Imperiales assensissent, atque omnibus Concilii Tridentini decretis obtemperandum statuisset, rursus tamen promissam hanc submissionem frivolo effugio eludebant, cum Mauriti Legatis aperte declarantes, nunquam suæ mentis fuisse, subicere se Concilio Tridentino, nisi sub conditione, quod Theologi Confessionis Augustanæ gaudeant ibi jure suffragii, & Pontifex non præsideat: quinimo bellum adversus Cæsarem parant, atque in illum Principes, foederatasque urbes, & Franciæ Regem concitant, hoc
usi

usi prætextu, quod Imperator illorum conscientias vim inferre, eosque jugo Pontificis & Concilii subdicere moliretur: nec his contenti apertum bellum Concilio Tridentino denuntiant edito libello, cui titulus: *Protestatio adversus Concilium Tridentinum*, ubi suum ab hoc Concilio alienum animum his verbis manifestabant: *Profitemur ac protestamur nos adhærere, ac semper adhæsisse protestationi & appellationi Reverendi Patris D. Lutheri ab injustissimo, violentissimoque judicio Pontificis, ac omnium ejus factionis Judicum, ad LIBERUM, CHRISTIANUM, LEGITIMUM, ac in Spiritu Sancto congregatum Concilium: Hic processus, prosequitur præfati libri Auctor, protestatio & appellatio fuit postea, unanimiter, ac multoties a nostris Ecclesiis renovatus, & in aliquot etiam Imperialibus conventibus ab omnibus statibus comprobatus.*

Attamen si Protestantes liberum, Christianum & legitimum in Germania Concilium petunt, cur Tridentinum rejiciunt? nonne ejusmodi Concilium liberum, Christianum, & legitimum eis obtulit Paulus III. Pontifex? verum ipsemet Lutherus in suo diabolico tractatu *adversus Papatum Romæ a Sathana fundatum* anno 1544. edito de summo Pontifice Paulo III, quem novus hic Evangelista pro apostolica sua modestia, omnium scelestissimum, insignem præstigiatores, propudiosum Nebulonem, iter-

stercus equinum &c appellat, queritur, quod hæc verba sinistra interpretatione corruerit; ait enim Lutherus *liberum sonat in lingua latina, quod Germani dicunt frey? hoc est, quod in Concilio linguæ & aures liberæ debeant esse, quo unusquisque, præcipue vero quibus ad loquendum, audiendum, ac tractandum potestas data est, libere possint in medium proferre, conqueri, & respondere, quicquid ad emendationem Ecclesiæ conducere potest, & scandala, & abusus ex eadem tollere: ita intellexerunt, & etiamnum intelligunt Germani ac status imperii? inprimis autem, ut verbum Domini, vel sacra Scriptura libere, nulloque modo impedita (ut fieri opus est) suum cursum & jus teneat, secundum quem omnia judicari, & ordinari debent, quapropter oportet eximios Theologos ibi esse, qui longo usu, & exercitatione diutina, scripturæ intellectum consecuti sunt. Hoc igitur liberum vocatur, ubi Concilium liberum, & Scriptura, hoc est Spiritus Sanctus liber est, At Romana, id est, schola illa nebulonum, & ejus Magister, pervertunt, & adulterant verbum istud hoc pacto, quod scilicet liberum sic intelligi debeat, ut ipse Magister, & ejus Syn-cophantica Schola libera sit, nullius accusetur, nihil suarum rerum immutetur, verum omnis eorum ratio vivendi, qua hodierno die utuntur, confirmetur, ut scilicet Papa contra Concilium & non Concilium contra Papam liberum sit, & hæc est antiqua cantilena Pa-*

pæ in omnibus excretis & excretalibus, Decretis, inquam, & decretalibus. Nempe quod ipse esse debeat Dominus, & iudex supra Concilium, & non Concilium supra Papam, quod Papa potestatem habeat condemnandi, extinguendi, annihilandi, si quid forte a Concilio adversus ipsum decretum fuerit, & conclusum. Imo Papæ propitiabilis (si Diis placet) dignitas, num sibi probetur prius interroganda est, quam quicquam statuatur.

Juxta hanc magni Corvi vocem pariter ceteri graculi illius pulli crocitare didicerant, qui omnem furorem, rabiem, omnemque, quo per Magistri sui disciplinam probe instructi erant, maledicæ eloquentiæ apparatus effuderunt in ipsum Concilium Tridentinum, eoquod haud alia ratione iudicem, ad quem ipsimet appellarent, amplius declinare possent: quapropter tam iniquas proponebant condiciones, ut iis acceptatis jam ante Concilium ipsorum secta approbata, & Religio Catholica penitus everfa fuisset, proin ipsum Concilium duntaxat ex parte Protestantium fuisset liberum, nulla autem ex parte Christianum ac legitimum. Proposuit quidem illis Clemens VII: condiciones, quæ sane nulli molestæ, nec difficiles, sed omnino æquæ ac honestæ erant. (*) Hi autem rejectis

(*) Hist. Fleury continuata Lib. CXXXIV. §. 70. 71.

rejectis hisce conditionibus primo requirebant, ut antequam fiat Synodus, irritentur omnia acta Concilii Tridentini. Secundo, ut Concilium fiat in Germania: tertio, ut Pontifex Romanus non indicat Concilium, nec ei præsit, sed sit altera pars litigantium: quandoquidem ipse est, qui accusatur, & nemo debet simul esse iudex, & pars. Quarto, ut ex sola Scriptura divina Sententiæ ferantur, non ex traditionibus, vel Canonibus. Quinto, ut decisio non fiat penes suffragiorum pluralitatem, sed ut juxta normam verbi divini pronuntietur. Sexto, ut Romanus Pontifex absolvat omnes Prælatos a juramento fidelitatis, quo ei obstricti sunt. Septimo, ut Theologi Principum ac Statuum Confessionis Augustanæ, non minus, quam Episcopi in Concilio Sententias, ac voces decisivas proferre permittantur. Octavo, ut detur Salvus conductus ab Imperatore, non solum personis, sed etiam ipsi causæ principali: id est, ut nec personæ possint puniri, si nolint Concilio assentiri, nec fides & Confessio Lutheranorum possit damnari, etiamsi Theologi Lutherani eam defendere non potuerint.

Verum quid iniquius prima hac conditione: num æqua foret petitio illius, qui antequam sui adversarii causæ in foro profano discutiatur, acta in ejus favorem instructa damnari atque irritari peteret:

b 2

equi-

equidem Protestantes acta Concilii Tridentini damnarunt, in nullo tamen legitimo iudicio, nisi id omne & unicum esse legitimum reputent, quod ipsi contra Catholicos attentant: enimvero Concilium Ephesinum II. Utpote a Schismaticis conflatum, damnatum est, sed nonnisi in legitimo Concilio Chalcedonensi, insuper nec Constantinopolitanum contra sacras imagines coactum tanquam irritum habebatur, donec in Synodo septima legitime fuisset damnatum: qua ergo fronte Concilium Tridentinum, etsi damnandum esset, ante Synodi iudicium irritari petunt? cur illud non in alia legitima Synodo examinari ac iudicari permittunt, nisi quia in quocunque legitimo tribunali a Concilio se suamque doctrinam damnatum iri præviderent.

Altera eorum petitio nisi captiose ex perverso eorum animo facta fuisset, tolerari potuisset: hi autem Concilium in Germania, non vero in Italia ideo celebrari postulabant, quia ibidem Catholicos prævalere causabantur: attamen nonne eodem jure Catholici, ne Synodus in Germania haberetur, postulare potuissent, quia ibi prævalebant hæretici: Quam autem querendi causam obtendere valent Protestantes, dum Tridentum, quæ urbs erat in finibus Germaniæ, Galliæ & Italiæ sita, & nequaquam

quam Pontificis sed Cæsaris imperio obnoxia, Germanis commoda, ceterisque Nationibus non suspecta, feligebatur: præterea incognitum in Ecclesia est Privilegium, quo Protestantes in Germania Concilium celebrari ideo postulant, quia ibidem hæresis eorum nata est; fidei enim quæstiones a privatis particularium causis vel sceleribus, quæ per testes in loco delicti facilius conquirendos probari debent, longe diversæ sunt; quippe Religionis controversiæ ad universam spectant Ecclesiam, quæ propterea universi omnium Nationum Præsules non semper in loco delicti, sed ubi id ex Præsulum consensu, ac Principum beneplacito magis commodum videtur, convocat: hinc quæstio de legalibus quidem Antiochiæ fuit exorta, non tamen ibi, sed Jerosolymæ act. 15. decisa: Arii quoque hæresis sua incunabula habuit Alexandria, Nicææ tamen in Bithynia fuit damnata: Nestoriana pestis Constantinopoli invalescebat, Ephesi autem in Concilio fuit eliminata: Eutyches suum venenum Constantinopoli, Donatistæ in Africa, Iconoclastæ itidem Constantinopoli excoquebant, & tamen alibi in variis Conciliis omnes hæreses fuerunt diris devotæ. Denique præter plures alias fidei quæstiones, schismata, & hæreses in aliis Regionibus exortæ a summis Pontificibus Romæ damnabantur, pluresque hæretici, qui nequaquam in Italia,

b 3

sed

fed in remotiffimis Occidentis regionibus perversæ fuæ doctrinæ virus fparferunt, omni ævo Romæ proſcribentur: Nonne ipſimet Principes Germani in Spireniſi conventu anno 1542. in Tridentinam urbem confenfere, & ne ullus quidem ejuſmodi Concilium fors Wittembergæ celebrari, ut ibidem Lutherus ei præeſſet, poſtulare audebat, quod ſane perinde fuiſſet, acſi Ariani poſtulaffent, Synodum, cui Arius præfideret, Alexandriae congregari, ut illic lites judicentur, ubi exortæ ſunt: mera ergo hæc erat Proteſtantium cavillatio, qua Synodi legitimæ iudicium effugere fatagebant.

Tertia vero conditio ab eis propoſita ceteris non minus iniqua eſt; quis enim Proteſtantibus hodie natis poteſtatem, auctoritatemque tribuit, ut Romanum Pontificem a ſuo Concilia indicendi jure, quo per MD. annos pacifice potebatur privare potuerint, quin prius is hoc jure excidiſſe legitime convincatur: num forte Rex Regia ſua poteſtate & Regni comitia indicendi jure excidit, ex eo, quod quidam rebelles ejus ſubditi ipſum eſſe intruſum, tyrannum, Regni uſurpatorem, atque everſorem proclamant, ipſi vero ſe quietis publicæ ſtudioſos, ac Regni Reformatores jactitent? Ergone Rex rebellium ſuorum ſubditorum querelas in ejuſmodi comitiis diſcutiendi jure per illorum ſeditio-nem privatus exiſtit, & ejuſmodi Sena-
tui

tui præesse nequit, ne in eadem, suaque
 causa Judicis & partis personam simul a-
 gere videatur. Hæc sane Protestantes fa-
 tis probe inspexerant, nihilominus velut
 mancipia Martino suo Luthero præcinenti
 tyrannica prorsus servitute ancillari decre-
 verant, unde potius proprio suo judicio
 vim inferre, quam sese Concilii Tridentini
 judicio subicere maluerunt; ut enim eo-
 rum Magister idem Concilium minime esse
 Christianum suis asseclis persuaderet, in
 nefando suo tractatu nuper allegato ita aje-
 bat: *Papa id cum Lerna sua infernali probe-
 olfecit; non enim Rheumatica fluxione labora-
 bet, sed sumpto Helleboro Rheumatismum sibi
 produxit, & adulteravit, ut istud verbum Chri-
 stianum nihil aliud significet, quam Papale,
 & quicquid ejus scelestæ, cælestis inquam san-
 ctitas simul cum sycophantica sua Schola (qui
 parcat mihi Deus, tantum non dixissem cum
 Ecclesia sua sancta) Romæ dijudicat, atque
 concludit, quicquid autem contra proponitur,
 aut statuitur, id Antichristianum, & hære-
 ticum censerit debet, exempli gratia, si forte
 Concilium statuere velit, Communionem ut-
 riusque speciei in Sacramento Eucharistice
 debere esse liberam (quemadmodum hæretici
 contendunt) istud per Concilium ex præscri-
 pto principis sui Papæ damnari debet. Etsi
 aliquibus esset animus istiusmodi in Concilio pro-
 ponere, ii tanquam hæretici in Concilium ad-
 mitti non debent, quemadmodum scelestissimus*

inquam Pater Imperatori scribit: Hæretici nullum habebunt locum in Concilio, neque sortem cum Ecclesia sancta. Protervius adhuc, magisque mendaciter l. c. Pontifici affingit, perinde ac si Concilia indicendi potestate carens, nihilominus ceteros omnes ad cæcum obsequium velut muta animantia compelleret: audite hæc ejusdem vestri purissimi Magistri verba, nisi forte honestas potius aures occludere naresque, ne foetidum hoc os olfaciant, obturari suadeat: ita ergo novus hic Propheta intonat: cur penes Imperatorem non debet esse jus saltem aliquot nominandi, qui Concilio intersint, cum ad quatuor summa illa Concilia, Nixænum, Chalcedonicum, Constantinopolitanum, Ephesinum, non Papæ (cum illis temporibus nomen Papæ adhuc inauditum erat) non Episcopi, sed soli Imperatores, Constantinus Theodosius, Theodosius junior, Martianus Episcopos congregarunt, vocarunt, & nominaverunt, ut Concilio adessent, sed & ipsi met intersuerunt. Esto (respondebunt) sed nos posthac in nostris Decretalibus statuimus, nempe quod solius Papæ sit convocare Concilia, & personas nominare: amabo, verumne est? sed a quo jus habetis isthæc statuendi? tace tu hæretice, quicquid semel ex ore nostro profertur, servandum est. Audio, sed quod os hic intelligis? num per quod ventris crepitus desflare soles; istos tibi servandos relinquo, vel per quod dulce illud vinum Corsicum

cum

cum influit? in illud canis alvum dejiciat. Apage sis scelerate Luthere, sicne Pontifici loqueris? Apagete vicissim vos impii, desperatique nebulones, & rudes asini, talesne cum Imperatore, & Statibus imperii sermones habetis? audetisne quatuor illa summa Concilia, cum quatuor illis Christianissimis, ac potentissimis Imperatoribus contemnere, & conscelerare, ob crepitus, & excretales (volui dicere decretales) vestros.

Ex hisce Lutheri calumniis ejusdem Filii sua arma contra Tridentinum Concilium deprompserunt, Pontificem ad Synodum ex suis conflatam advocantes, ut hic tanquam pars suam causam defenderet, ab ipsis de multis fidei puriorisque disciplinæ corruptelis falso accusatus; attamen in eo Concilio, quod Imperator spondebat, & tum necessarium judicabatur, non actum erat de privata Pontificis, sed de communi Religionis atque Ecclesiæ causa, cujus summus Pontifex non modo pars, sed præcipue supremum caput, Pastor Universalis, defensor & custos extitit: nullo autem ævo aliorum hæreticorum petulantia eo excreverat, ut v.g. Ariani, Euty-chiani, Donastitæ vel alii hæretici illa Concilia, in quibus damnati fuere, tanquam nulla traduxissent, eo quod illis Pontifex interfuisset, simulque Partis & Judicis vi-ces egisseti

Num vero propter frivolam adeo cavillationem fumus Pontifex a sua possessione sacris literis asserta & tot sæculorum usu confirmata deturbari potuit? Num fidei iudex esse desiit, eoquod alii cum ipso de fidei veritate litigarint? an forte Princeps profanus ac supremus desinit esse iudex in publica regni causa, eoquod rebelles ejusdem subditi illum de solio atque auctoritate deturbare moliantur? Si vero in communi fidei causa tum Romanus Pontifex Concilio præsens iudex esse non potuit, quis ergo alius iudicis personam tunc sustinere debuisset? num forte ipsimet Protestantes? attamen hi partis personam agebant, utpote accusati atque ob hæresin in jus vocati: num Imperator, Reges & Principes? ast hi vel erant hæretici, & tum ipsimet rursus iudices & partes fuissent; vel erant Catholici, & tunc adversus eos denuo objicere potuissent hæretici, quod partium studio abrepti, cumque res illorum ageretur, iudicum & partium personam sustinere non possent: nec aliunde primis Ecclesiæ temporibus auditum est, quod Principes fidei Catholicæ controversias dirimendi jus sibi arrogarint; notum est exemplum Valentini, Theodosii, Honorii aliorumque Imperatorum, qui sibi utpote Laicis Ecclesiæ negotiis sese interponere haud licitum fore profitebantur.

Imme-

Immerito etiam Lutherus ejusque sequaces Pontificem a Synodo excludebant, ac Concilium rejiciebant, caussati, quod quicquid Pontifex decreturus esset, ceteri omnes cæca obsequendi necessitate adoptare tenerentur; quippe ipse summus Pontifex Paulus III. jam ad Synodi initium tribus suis Legatis inter alia mandata præcipiebat, ut libenter audiant, quæ adversus Romanam Aulam objicerentur, & Patrum, Nationumque Consilia exciperent, ac desuper ad summum Pontificem referrent, ut is opportune remedium adhiberet, prout decreverat, imo & Reformationi initium fecerat ab ipsa sua Curia, prout etiam præstitit Pius IV. qui edito hanc in rem diplomate omnia, quæ a Protestantibus objiciebantur, correxit, atque in cunctis tribunalibus Romanis, Cancellaria, Rota, Dataria, Palatio Apostolico circa gratiarum, Privilegiorum atque Indulgentiarum distributiones emendavit. Nonne etiam Pontifices cuncta, quibus palam proferendi libertas imminui videbatur, auferebant obstacula: præprimis Paulus III. sententias, non Auctores esse damnandos præcepit, ut singulis Synodum ad-eundi, se purgandi, suamque mentem aperiendi libertas esset. Demum idem Pontifex Concilio libertatem concessit, ut tribunalia etiam Romana Curiamque reformare, cunctaque statuere possent, quæ ad
Eccle-

Ecclesiæ reformationem opportuna crederent. Pius IV. etiam Indicem prohibitorum librorum publicari noluit, ne exinde Protestantes irritarentur.

Insuper quanta libertate in hoc Concilio suas quisque sententias etiam in Pontificum, Cardinalium, Nuntiorum causa, electionibus &c. pronuntiaverint, ex ipsis hujus Synodi actis præcipue Sessione XXIII. necnon ex ipsa Synodi declaratione circa particulam: *Proponentibus Legatis* elucet, adeo, ut Natalis Alexandre Hist. Eccles. Sæcul. XVI. art. 14, 14. n. II. hæc addat. *qua declaratione Imperatori, & Principum Oratoribus factum est satis, & Patrum, Oratorumque libertati, quæ in hac Synodo maxima fuerat, in futuris Conciliis prospectum est, ut quemadmodum Tridenti, hac particula non obstante, a proponendi jure omnino exclusi non fuerant, ita in Synodis deinceps celebrandis ab eo jure non excluderentur, servato tamen Ordine a Sacris Canonibus. & forma Generalium Synodorum præscripta.*

Perlegantur etiam cuncta Synodi decreta, & ne unicum quidem reperietur, quod in privatam Pontificum rem, commodum, vel suæ auctoritatis incrementum cederet, multa vero reperientur, ipso summi Pontificis beneplacito firmata, quibus ejusdem proventus, atque auctoritatis amplitudo fuit restricta, quapropter etsi longe potissima Patrum pars, exceptis paucis
Gal-

Gallis, Romani Pontificis prærogativam supra Concilium decerni peterent, nihilominus Papa hujus quæstionis decisionem novo decreto firmari noluit, ne propriam suam causam promovisse, aut Synodo libertatem aliquantum imminuisse videretur. Equidem absente Pontifice ejus Legati proponenda, ut confusio evitaretur, proponebant, relicta tamen singulis suas sententias edicendi libertate: id quoque in Ephesina, Chalcedonensi, Constantinopolitana III, Nicæna II, aliisque Oecumenicis Conciliis observatum, ubi Pontificis Legati argumenta proponebant: plura etiam ipsi Patres, Principum Oratores, & Theologi libere suggererant ac postulabant, quæ ibidem in deliberationem fuere vocati: si vero Protestantes in hac Synodo nihil proposuere, non ademptæ libertati, sed eorum imputandum pertinaciæ, qua etiam sæpius ac per Legatos specialius undequaque missos vocati & invitati, adesse renuerunt, etiam si ipsi publico atque amplissimæ securitatis literæ, necnon *ad objecta Concilii Generalis respondendi, & cum iis, qui in Concilio delecti fuerint, disputandi* plenissima libertas fuisset data: unde frivola erat ea cavillatio Protestantium, qui hæc verba: *quoad se pertinet*, captiosa fuisse opponebant; num enim Synodus majorem, quam in ipsa erat, securitatem, libertatem, impunitatemque spondere potuit? Ergone si quis crimen, cujus puniendi

niendi

niendi jus ad Cæsarem pertinuisset, a quodam hæretico fuisset perpetratum, Synodus Cæsaris vel alterius Principis juri sua datæ securitatis sponse derogare valuisset? nonne magis ridiculum erat, quod impunitatem non solum personis, sed ipsi etiam causæ principali sponderi petierint, perinde ac si postulassent, ut ipsis suam sectam, priusquam discuteretur, disseminandi, alios a vera fide avertendi, Papam calumniis, Ecclesiasticos molestiis vexandi, bona diripiendi, direpta usurpandi ac retinendi daretur facultas. Nonne omnem ipsis metum facile adimere potuisset singularis illa benignitas, qua a Carolo Cæsare fuere excepti, qui eisdem spiræ ann. 1544. (excluso Pontificis Legato) multa indulserat, ac ferme ad æqualitatem jurium redegerat Catholicam & Lutheranam Religionem? quanto rursus honore ac lenitate Tridenti a Patribus excipiebantur Electoris Brandenburgici, Wirtembergæ Ducis, Argentinæ aliarumque urbium Oratores, necnon Mauritii Electoris Legati? Denique magis infulse sententias ex sola Scriptura Sacra decidi petebant Protestantes, cum in ipsis hujus Synodi decretis jam antea decisum nossent, traditiones Apostolicas esse admittendas ac insuper si Sacras Scripturas scrutati fuissent, disertis verbis traditiones esse tenendas legissent: cur autem in Tridentino simul ex traditionibus fidei contro-

tro-

troverfias decidi noluerunt, cum tamen antiquiora Oecumenica Concilia frequenter facris traditionibus ufa fuerint, atque ipfimet Proteftantes, dum in Polonia & alibi contra fuos adverfarios difputabant, proprio experimento edocti fuerint, quod utraque parte fcripturarum testimonia proferente ipfi re infecta non fine pudore difcedere coacti fuerint (*). Insuper nimis arroganter Proteftantes fibi fuffragii decifivi jus vendicare nitebantur, cum tamen ipfi tanquam rei, atque accusati unice partium perfonam agere potuerint, aliunde vero nequidem Parochis & privatis Catholicorum Doctoribus ejusmodi jus in Conciliis Oecumenicis unquam fuerit attributum: ubi enim vel unquam legitur, quod præter Epifcopos ullis, ac præcipue hæreticis, v. g. Arianis, Neftorianis &c. fuffragium decifivum fuerit conceffum? Haud denique immoror ineptæ eorum petitioni, qua omnes Præfules a fidei juramento, quo Romano Pontifici obftricti funt, abfolvi poftulabant; vel enim Romanus Pontifex legitimus Præfulum Superior tum adhuc erat, vel non? fi non erat, prius in legitimo Concilio ac tribunali comprobatum reddere debuiffent, quod exorto Luthero Papa fupremi Ecclefiæ Superioris prærogativa, qua
per

(*) Hift. Flenry contin. lib. CLXIX. §. 61. & 62. & lib. CLXVIII. §. 110.

per MD annos in universali Ecclesia quiete fruebatur, exciderit, vel eum sua dignitate legitima via exuere, exutumque declarare debuissent, audita etiam adversa parte: si vero adhuc fuit legitimus Præfulum Superior, tunc prorsus inique postulabant, subditos ab obedientia superioris sui absolvi, cum Apostolus etiam discipulis præpositis obediri præcipiat: nonne iniquum foret, si exorta quadam controversia in comitiis agitanda postularent, ut Imperator Imperii Principes a juramento fidelitatis sibi præstito absolveret? Num forte Præfules jurata fide Pontifici spondere cogebantur, quod contra suam conscientiam & libertatem in Concilio tacere, veritatem negare aut dissimulare velint, vel quod abusus in Ecclesia irrepentes emendari, ac Pontificem, si culpa vel vitio notatus deprehenderetur, monere nolint? certe cum Pontifex semetipsum præ ceteris ad sui emendationem obtulerit, cunctaque, quæ Patres ad emendationem opportuna censuerint, proferendi libertatem singulis sæpius dederit, Protestantes nequaquam præsumere poterant, quod tam iniqua sponsione Præfules suam Pontifici fidem obstrictam haberent: imo ipsis hæreticis satis notum erat, quod Præfules duntaxat jurata fide obedire teneantur Pontifici in iis, quæ ipse secundum Deum & Sacros Canones jubere potest, hoc autem juramentum

tum

tum non tollit Episcoporum libertatem, quæ in Concilio necessaria est.

Ex his igitur manifeste patet, quod Protestantes non nisi fallaciter Concilii celebrationem expetierint, illudque re ipsa totis viribus præpedire studuerint: unde cum majori sinceritate egissent, si aperte cum suo Luthero dixissent: nolumus Concilium aliud, nisi illud, in quo nos soli Ecclesiam Christi evertere, Catholicos opprimere, Pontificem sua auctoritate, & Ecclesiasticos bonis suis exuere, sectamque nostram libere diffundere possumus: hæc est ipsamet loquela Magistri sui, quinti, si Superis placet, Evangelistæ, qui l. c. de hujus Concilii celebratione mentem suam modestissimis hisce verbis exponit: *consultius foret, si Imperator, & Status imperii permetterent, sceleratos illos nebulones una cum Sycophantis, & Lerna execrabili illius Sathanæ Romani, perpetuo ad ipsum Sathanam properare, quando nulla spes alicujus boni ab ipsis consequendi reliqua est, alia arte opus est, Conciliis, ut videntur, nihil perficitur. Nam insani illi stulti sibi persuaserunt, nos summo opere cupere Concilium, perinde ac si absque eorum Concilio, & auctoritate christiani nihil agere possint, proinde nostrum esse, eorum ambire gratiam, ut in æternum habeant materiam nos naso subdolæ irrisionis suspendere. At nos hujus sententiæ non sumus, & ego Deo propitio, illis aliam cantilenam cantabo,*

Hist. Eccles. Tom. XLVII.

c

si

si detrectant Concilium, per nos quidem eis licebit, nos nullo opus habemus Concilio, & si ob id nobis irascuntur, age, facimus eis jus concacandi sc̄moralia, & a collo suspendendi, & hoc esset bulla amaricini, & osculum pacis pro id genus delicatis sanctulis. Deus indignos eos judicat, qui vitam emendent, aut aliquid boni faciant, traditi sunt in reprobam mentem. Quamvis autem Tridentina Synodus jam a principio tam sinistro fato propter crebras oppositiones exponi videretur, atque a Sectatoribus impugnata, convitiis lacerata, dolosis effugiis declinata atque elusa fuerit, imo etiam ob bellum Gallicum & Turcicum illam differre oportuerit, nihilominus sicut sincero veram fidem stabiliendi, ab hæresum fæce expurgandi, tumultus restituta unione sedandi animo a summo Pontifice, Imperatore, Præsulibus, Principibus aliisque Catholicis ardentè fuit exoptata, ita etiam adspirante Sancti Spiritus afflatu feliciter utiliterque fuit inchoata, ringentibus licet inferi portis.

§. II.

De Concilii Tridentini fati in suo progressu.

Postquam igitur in decem omnino Sessionibus cum ingenti animorum consensu, ac immoto religionis ac reformationis studio fides Catholica circa Scripturam Sacram

cram